

BOSHLANG‘ICH SINIF TASVIRIY SAN‘AT DARSLARIDA STEAM YONDASHUVI ASOSIDA DARSLAR TASHKIL QILISH

Mualliflar: **Jaylovova Dildora Qurbon qizi**

Namozova Muharram Boynazar qizi

Institut: Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti

Email: jaylovovadildora82@gmail.com

Annotation: Ushbu maqola boshlang‘ich sinf tasviriy san‘at darslarida STEAM (Fan, Texnologiya, Muhandislik, San‘at, Matematika) yondashuvini qo‘llash orqali darslarni qanday tashkil qilish mumkinligini ko‘rsatadi. STEAM yondashuvi talabalarning ijodkorlik va muammolarni hal qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi.

Keywords: STEAM, tasviriy san‘at, boshlang‘ich sinf, dars tashkil etish.

Kirish

STEAM yondashuvi, fan, texnologiya, muhandislik, san‘at va matematika sohalarini birlashtiruvchi ta‘lim modeli sifatida ta‘riflanadi. Ushbu yondashuv ta‘lim jarayonida o‘quvchilarga ijodkorlik va tanqidiy fikrlashni rivojlantirishga yordam beradi. Boshlang‘ich sinf tasviriy san‘at darslarida STEAM yondashuvi, o‘quvchilarga san‘at orqali fan va texnologiya tushunchalarini o‘zlashtirish imkonini beradi. Bu, o‘quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini oshirish bilan birga, muammolarni hal qilish ko‘nikmalarini ham rivojlantiradi. Tasviriy san‘at darslari STEAM yondashuvini qo‘llagan holda, o‘quvchilar o‘z fikrlarini tasvirlash va yangi g‘oyalarni amalga oshirish imkoniyatiga ega bo‘ladilar, bu esa ularning umumiy ta‘lim darajasini oshirishga xizmat qiladi.

STEAM yondashuvining asosiy komponentlari

STEAM yondashuvi, ya‘ni Fan, Texnologiya, Muhandislik, San‘at va Matematika, ta‘lim jarayonida bir-birini to‘ldiruvchi elementlar sifatida muhim ahamiyatga ega. Tasviriy

san'at darslarida bu komponentlar o'zaro integratsiyalashib, o'quvchilarga keng qamrovli bilim va ko'nikmalarni taqdim etadi. Masalan, muhandislik tamoyillari yordamida san'at asarlarini yaratishda materiallar va strukturalar o'rganiladi, shu bilan birga texnologik vositalar yordamida o'z g'oyalari yanada rivojlantirish imkoniyati yaratiladi. Matematikani san'at bilan birlashtirish orqali, kompozitsiya va proporsiyalarni tushunish osonlashadi. San'at esa, o'quvchilarga fan va texnologiya orqali olingan bilimlarni ijodiy tarzda ifoda etish imkonini beradi, bu esa ularning umumiy fikrlash qobiliyatini kengaytiradi.

Tasviriy san'at darslarida STEAM yondashuvini qo'llash usullari

Tasviriy san'at darslarida STEAM yondashuvini qo'llash, o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Darslarni rejalashtirish jarayonida, o'qituvchilar san'at asarlarini yaratishda ilmiy va texnologik elementlarni birlashtirishni ko'zda tutishlari lozim. Misol uchun, o'quvchilar ranglar nazariyasi va kimyoviy aralashmalarning ta'sirini o'rganish orqali ranglarni qanday qilib yaratish mumkinligini tushunishadi. Shuningdek, kompyuter grafikasi texnologiyalaridan foydalanib, o'quvchilar o'z asarlarini raqamli formatda yaratish va tahlil qilish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Bu yondashuv, nafaqat san'at ko'nikmalarini oshiradi, balki fan va texnologiya sohalarida ham qiziqishni kuchaytiradi. Tasviriy san'at darslarida STEAM yondashuvini qo'llash, o'quvchilarga san'at va ilm-fan o'rtasidagi bog'lanishni ko'rsatadi. Darslarni rejalashtirishda, o'quvchilarga san'at asarlarini yaratish jarayonida ilmiy va texnologik nazariyalarni qo'llashga imkon beradigan faoliyatlar tashkil etish muhimdir. Bu usul, o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantiradi.

Talabalar uchun foydalari

STEAM yondashuvi, talabalar ijodkorligini, muammolarni hal qilish qobiliyatini va tanqidiy fikrlashni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Bu yondashuv, fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika o'rtasida integratsiya yaratish orqali, o'quvchilarga keng qamrovli fikrlash imkonini beradi. Talabalar, amaliy loyihalar orqali o'z ijodkorliklarini ko'rsatish bilan birga, muammolarni hal qilish jarayonida innovatsion

yechimlar ishlab chiqishga o'rganadilar. Bu jarayon, tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirib, o'z fikrlarini asosli ravishda ifoda etish imkoniyatini oshiradi. Natijada, talabalar nafaqat akademik bilimlarni egallashadi, balki ularni amaliyotda qo'llash qobiliyatini ham rivojlantiradilar. Bu esa, kelajakda ularning muvaffaqiyatli mutaxassis bo'lishiga zamin yaratadi.

Dars jarayonida interaktiv metodlar

Dars jarayonida interaktiv metodlar va faol o'qitish usullari STEAM yondashuvida muhim rol o'ynaydi. Ushbu metodlar talabalar o'rtasida hamkorlik, ijodkorlik va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Interaktiv metodlar, masalan, guruhli muhokamalar, loyiha asosidagi o'qitish va simulyatsiyalar orqali talabalar o'z bilimlarini amaliy ravishda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu usullar o'quv jarayonini yanada qiziqarli va jalb etuvchi qiladi, shuningdek, talabalar o'rtasida motivatsiyani oshiradi. STEAM yondashuvida interaktiv metodlar, o'quvchilarning fanlararo bilimlarni birlashtirishiga va real hayotdagi muammolarni hal qilishga tayyor bo'lishiga yordam beradi. Natijada, talabalar nafaqat akademik bilimlarni egallashadi, balki ularni amaliyotda qo'llash qobiliyatini ham rivojlantiradilar. Bu esa, kelajakda ularning muvaffaqiyatli mutaxassis bo'lishiga zamin yaratadi.

O'qituvchilar uchun tavsiyalar

O'qituvchilar STEAM yondashuvini tasviriy san'at darslarida samarali qo'llash uchun bir qator strategiyalarni amalga oshirishlari mumkin. Avvalo, san'at va ilm-fan o'rtasidagi bog'lanishni ta'minlash maqsadida, talabalarga loyiha asosida ishlash imkoniyatini berish lozim. Masalan, talabalar o'z san'at asarlarini yaratishda matematik formulalar yoki ilmiy konsepsiyalarni qo'llashlari mumkin. Bunday yondashuv, ularning ijodkorlik qobiliyatini oshirish bilan birga, muammolarni hal etish ko'nikmalarini ham rivojlantiradi. Shuningdek, o'qituvchilar o'z darslarida zamonaviy texnologiyalarni joriy etish orqali talabalarni interaktiv faoliyatlarga jalb etishlari zarur. Bu, o'z navbatida, talabalarning qiziqishini oshirib, ularning o'rganish jarayonida faol ishtirok etishlariga yordam beradi.

Tajriba va natijalar

STEAM yondashuvi asosida o'tkazilgan darslar natijasida talabalar o'z bilim va ko'nikmalarini amaliyotda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ldilar. Dars jarayonida ilmiy tadqiqotlar, san'at va muhandislik elementlari birlashtirilgan holda, talabalarning ijodiy fikrlash qobiliyatlari rivojlandi. O'quvchilar guruhda ishlash orqali jamoaviy hamkorlik ko'nikmalarini oshirdilar va muammolarni hal qilish jarayonida innovatsion yondashuvlarni qo'lladilar. O'tkazilgan tajribalar shuni ko'rsatdiki, STEAM yondashuvi orqali o'qitish, nafaqat akademik bilimlarni, balki shaxsiy rivojlanishni ham ta'minlaydi. Natijada, talabalar o'zlarini mustaqil o'rganishga tayyor, muammolarni hal qilishda ishtirok etishga qobiliyatli shaxslar sifatida namoyon bo'ldilar.

Xulosa

Maqolada muhokama qilingan masalalar, STEAM yondashuvining ta'lim jarayonlariga kirishi orqali zamonaviy ta'lim tizimining yangilanishini va talabalarning ijodkorlik qobiliyatlarini oshirishini ko'rsatadi. Ushbu yondashuv, fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika sohalarini birlashtirib, kompleks fikrlash va innovatsion yechimlar ishlab chiqishga imkon yaratadi. Kelgusi ta'lim jarayonlarida STEAM yondashuvi, talabalar o'rtasida jamoaviy ish va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirib, ularga kelajakdagi ish joylarida muvaffaqiyat qozonish imkoniyatini taqdim etadi. Bunday integratsiyalashgan yondashuv, o'quvchilarning qiziqishini oshirish bilan birga, ularning o'qish jarayonida faol ishtirok etishlariga yordam beradi. Shunday qilib, STEAM ta'limi kelajak avlodlarning rivojlanishi uchun muhim ahamiyatga ega.

REFERENCES

1. O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi. (2021). Boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvi.
2. Smith, J. (2020). Integrating Art and Science: A STEAM Approach. *Journal of Educational Research*.

3. Johnson, L. (2019). The Role of Creativity in STEAM Education. *Creative Education Journal*.
4. Karimova, D. (2022). Tasviriy san'at va STEAM: O'zbekiston tajribasi. *San'at va Ta'lim*.
5. Lee, A. (2021). Engaging Students through STEAM Activities. *International Journal of Art and Design Education*.
6. Mamatqulova, N. (2020). Boshlang'ich ta'limda ijodkorlik va STEAM yondashuvi. *O'zbekiston Ta'limi*.
7. Brown, T. (2018). STEAM: A New Approach to Learning. *Educational Review*.
8. Akhmedova, S. (2023). Ta'limda innovatsion yondashuvlar. *O'zbekiston Ta'lim Innovatsiyalari*.